MÖ 6. Yüzyıl - MS 2. Yüzyıl Felsefesi - 4

1. Herakleitos'ta diyalektik, yeni bir şeyin ortaya çıkmasıdır. Bu oluş karşıtların savaşıyla mümkündür. Çatışma yeni bir şeylerin meydana gelmesinin sebebidir. Örneğin gece ve gündüzün savaşı bir günü oluşturur.

Buna göre Herakleitos'un diyalektik düşüncesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

A) Diyalektik yeni bir şeye varmak için kullanılan bir yoldur.
B) Karşıtların savaşı yeni bir şeyler oluşturur.
C) Gece; tez, gündüz; antitez, bir gün ise sentezdir.
D) Çatışma dönüşümlü olarak sürmektedir.
E) Diyalektik evrenin ana maddesidir.

2. Bilimsel faaliyetlerin Antik Yunan'da başladığı kabul edilir. İnsanoğlu çağlar boyunca yağmurun yağması ve mevsimlerin oluşması gibi doğa olaylarını mitolojik hikayelerle açıklamıştır. Thales ve Antik Yunan düşünürler, doğa üstü güçlere dayalı bu mitolojik açıklamaları reddetmiş ve yerine, doğal olaylara dayalı duyusal verileri esas alan açıklamalar yapmışlardır.

Buna göre bilimsel faaliyetlerin Antik Yunan uygarlığında başladığı iddiası aşağıdaki seçeneklerden hangisine dayandırılabilir?

A) Doğal olayları birden çok nedene bağlamalarına
B) Araştırmalarında sonuçtan çok yönteme önem vermelerine
C) Doğa olaylarını, somut verilerden hareketle açıklamalarına
D) Genelden özele giden akıl yürütmeler yapmış olmalarına
E) Doğal olaylara ilişkin sistemli gözlemler yapmalarına

3. Daha önceden Yunan filozofları doğayla ilgilenirken M.Ö. 5. yüzyıldan itibaren Sofistler, felsefenin merkezine insanı, değerleri, ahlakı ve toplumu koymuşlardır. Çünkü bu yüzyılda Yunan toplumu demokratik bir yönetim şekline kavuşmuştur.

Buna dayanarak felsefe hakkında aşağıdaki yargılardan öncelikle hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefe, yaşanılan çağın olay ve koşullarından etkilenir.
B) Felsefe kendi çağının ötesinde bir düşünme biçimine sahiptir.
C) Felsefe değerler konusunda olması gerekeni temele alan tutarlı bir düşünme biçimidir.
D) Felsefe, içinde yaşanılan toplumun ve çağın olaylarından uzak bir düşünme etkinliğidir.
E) Felsefe, doğa olayları ile birlikte toplumsal olaylar üzerine de sorgulama yapar.

4. Sokrates diyaloğu, bilginin açığa çıkmasını sağlayan bir tartışma yöntemi olarak kullanmıştır. Bu tartışmada Sokrates karşısındakine sadece sorular sorar ve onun kendi cevaplarından doğan sonuçları görmesini sağlar. Sonuçları akla uygun olmayan cevapları eleyerek, doğru cevaba ulaşmaya çalışır. Böylece kişi düşüncede adım adım ilerleyerek doğruya ulaşacak ya da doğru bildiğinin farkına varacaktır.

Buna göre Sokrates'in yönteminin dayandığı temel varsayım aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Bilgi duyu verileri olmadan sezgi yoluyla elde edilir.
B) Akıl, bilgiye deneyimlerin sentezi sonucu ulaşır.
C) Bilgi doğuştan akıl yoluyla gelir.
D) Bilginin varlığı yarar ilkesine dayanır.
E) Bilgilerin doğruluğu kişiden kişiye değişir.

5. Felsefe tarihinde sistematik bir filozof olarak bilinen Platon'un sanat anlayışı, varlık anlayışı ile ilişkilidir. Ona göre sanat, gerçeğin silik bir kopyası olan fenomenlerin birer kopyasını yapmaya koyulursa değersiz bir ürün ortaya çıkarır ve aslından uzaklaşır.

Buna göre Platon'un aşağıdakilerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

A) Sanat eserinin idealardan uzaklaşmasını
B) Güzelin kişiden kişiye değişmesini
C) Evrenin yaradılıştan bir sanat eseri olarak algılanmasını
D) Kopyaların aslını yaşatmasını
E) Pratik olarak işe yarayan eserlerin üretilmemesini

6. Tatlı, acı, soğuk, sıcak, renk ancak zihinde vardır. Gerçekte ise boşlukta savrulan ve rastlantı sonucu karşılaştıklarında birleşmeleri zorunlu olan varlıklar vardır.

Demokritos'un bu görüşüne göre gerçekte var olan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düşünce
B) Ateş
C) Ruh
D) Atom
E) Töz

7. Çevremizde çeşitli ağaçlar görürüz. Fakat bu ağaçların ortak özelliklerini yansıtan, o ağacı o ağaç yapan şey, yani ağacın asıl varlığı insanın zihninde mevcuttur. Düşüncenin dışında ve ötesinde bir nesnel dünya yoktur.

Platon bu görüşüyle aşağıdaki kavramlardan hangisini temele almaktadır?

A) İdea
B) Oluş
C) Fenomen
D) Madde
E) Madde ve ruh

8. Platon'a göre maddi şeylerin bağımsız bir varlığı yoktur. Onlar ideal varlıklar evrenindeki mükemmel biçimlerin geçici birer yansımasıdır. Aristoteles ise maddesiz biçimin ve biçimsiz maddenin olamayacağını ileri sürer. Ona göre her varlığın, aynı zamanda varoluş amacı, kendi mükemmel "öz" ünü yine kendi içinde taşımaktır.

Buna göre Aristoteles'i Platon'dan ayıran temel nokta aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığın yapısının bilenemeyeceğini düşünmesi
B) İdeal varlıkların mükemmel olduğunu savunması
C) Asıl gerçekliğin maddenin içindeki öz'de saklı olduğunu ileri sürmesi
D) Varlığın salt biçimden oluştuğunu savunması
E) Biçimin maddeden ibaret olduğu görüşünü ileri sürmesi

9. Atomlar evrendeki boşlukta hareket etmektedir. Benzer atomlar rastlantı sonucu karşılaştıklarında birleşmeleri zorunludur. Demokritos'a göre, evrendeki her nesne bu şekilde oluşmaktadır. Tüm varlıklar, maddi tözler olan atomların birleşmesiyle oluşur. Ayrışmasıyla da yok olur.

Demokritos'un bu yaklaşımı, aşağıdaki öğretilerden hangisine bir örnek oluşturur?

A) Nihilizm
B) Materyalizm
C) Panteizm
D) İdealizm
E) Düalizm

10. Herakleitos, evrendeki sürekli değişmeyi, oluşu görmekte ve kabul etmektedir. Ancak bu değişmenin altına değişmeyen, hep aynı kalan varlığı yerleştirmek istemektedir. Buna olanak var mıdır? Her şeyin değiştiğini söylemek, değişmenin her şey olduğunu söylemek değil midir? Eğer her şey değişmekte ise kalıcı olan hiçbir şey yok mudur?

Bu parçada Herakleitos'un öncelikle anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgi kişiden kişiye değişir.
B) Değişimin nedeni varlıktır.
C) Dış dünya insanı yanıltır.
D) Değişmeyen tek şey değişimdir.
E) Değişme varlığın iç dinamikleri ile gerçekleşir.

11. Aristoteles'e göre, ahlaki eylemin amacı mutluluktur. İnsanın mutluluğu bu dünyada gerçekleşir. İnsan aklı ile isteklerini dengeleyebilir. Asıl mutluluk bu şekilde ortaya çıkar.

Aristoteles'in bu düşüncesine dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Kötü eylemler bireyin mutluluğuna engel olur.
B) İnsan başkalarını mutlu edebildiği sürece mutludur.
C) İnsan aklı ve hazları arasında ortayolu bulabildiği sürece gerçek mutluluğa ulaşır.
D) Toplumsal mutluluk bireyin mutluluğundan daha önemlidir.
E) Bireyin hayattaki amacı sürekli mutluluk peşinde koşmak olmalıdır.

12. Aşağıdakilerden hangisi Aristoteles'e göre varlığın oluşumuna yol açan nedenlerden biri değildir?

A) Formel neden
B) Yapıcı neden
C) Durağan neden
D) Ereksel neden
E) Maddi neden

